

Sygn. akt I CSK 2614/22

POSTANOWIENIE

Dnia 10 sierpnia 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Teresa Bielska-Sobkowicz

w sprawie z powództwa D. G.
przeciwko [...] Bank spółce akcyjnej w W.
o ustalenie i zapłatę,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 10 sierpnia 2022 r.,
na skutek skargi kasacyjnej pozwanej od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 2 listopada 2021 r., sygn. akt I ACa [...],

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

W związku ze skargą kasacyjną pozwanego [...] Bank S.A. z siedzibą w W. od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z 2 listopada 2021 r. Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Cel wymagania przewidzianego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. może być osiągnięty jedynie przez powołanie i uzasadnienie istnienia przesłanek umożliwiających realizację publicznoprawnych funkcji skargi kasacyjnej. Tylko na tych przesłankach Sąd Najwyższy może oprzeć rozstrzygnięcie o przyjęciu lub odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. Dopuszczenie i rozpoznanie skargi kasacyjnej ustrojowo i procesowo

jest uzasadnione jedynie w tych sprawach, w których mogą być zrealizowane jej funkcje publicznoprawne. Nie w każdej zatem sprawie, nawet w takiej, w której rozstrzygnięcie oparte jest na błędnej subsumpcji czy wadliwej wykładni prawa, skarga kasacyjna może być przyjęta do rozpoznania. Podkreślenia wymaga, że Sąd Najwyższy nie jest trzecią instancją sądową i nie jest jego rolą korygowanie ewentualnych błędów w zakresie stosowania czy wykładni prawa w każdej indywidualnej sprawie.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący oparł na przesłance uregulowanej w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. Przesłanka ta nie została spełniona.

Powołanie się na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.), a więc zagadnienia, które wiąże się z określonym przepisem prawnym i którego wyjaśnienie ma znaczenie nie tylko dla rozstrzygnięcia przedmiotowej sprawy, ale także dla rozstrzygnięcia innych podobnych spraw, wymaga jego precyzyjnego sformułowania i wskazania argumentów prawnych, które prowadzą do rozbieżnych ocen (zob. m. in. postanowienie SN z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, nr 1, poz. 11). Chodzi przy tym o zagadnienie nowe, którego wyjaśnienie przyczyni się do rozwoju jurysprudencji.

Skarżący sformułował w ramach tej przesłanki pytanie, czy przy stosowaniu przepisów dotyczących niedozwolonych postanowień umownych, tj. art. 385¹ k.c. oraz art. 385² k.c. w zw. z art. 58 § 1 k.c. oraz art. 189 k.p.c. oraz w zw. z art. 6 ust. 1 oraz art. 7 dyrektywy Rady 93/13/EWG z dnia 5 kwietnia 1993 r. w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich (Dz. Urz. UE seria L z 1993 r., nr 95, s. 29 z późn. zm.) sąd powinien uwzględnić także podstawowe zasady porządku prawnego w Polsce oraz w Unii Europejskiej, takie jak zasada proporcjonalności, równości oraz pewności prawa. Wniósł o wyjaśnienie, czy, orzekając o konsekwencjach uznania postanowień umowy za niedozwolone, sąd może zastosować sankcję skrajnie korzystną dla konsumenta, ale prowadzącą do naruszenia zasady proporcjonalności, pewności prawa i równości. Ponadto zaś -

czy w sytuacji, w której uznanie nieważności umowy w związku z uznaniem jej postanowień za niedozwolone prowadziłoby do naruszenia zasady proporcjonalności, pewności prawa i równości, dochodzenie przez konsumenta roszczenia o ustalenie nieważności umowy może zostać uznane za nadużycie prawa podmiotowego sprzeczne z art. 5 k.c. Skarżący przedstawił także szczegółową argumentację, która miałaby wspierać wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania.

Odnosząc się do tej argumentacji należy zwrócić uwagę, że Sąd Apelacyjny wywiódł z orzecznictwa TSUE, iż warunek umowy kredytu denominowanego w walucie obcej, zgodnie z którym ryzyko kursu wymiany obciąża bez ograniczeń konsumenta jako kompensata za korzystniejszą stopę procentową określa główny przedmiot umowy, którego nieuczciwy charakter co do zasady nie może być badany. Można jedynie badać nieuczciwy charakter tego warunku i stwierdzić, że jest on nieuczciwy, jeżeli w momencie zawierania umowy i biorąc pod uwagę tekst i informacje otrzymane od instytucji kredytowej treść tego warunku nie była jasna ani zrozumiała dla właściwie poinformowanego oraz dostatecznie uważnego i rozsądnego przeciętnego konsumenta. Z orzecznictwa TSUE wyraźnie zaś wynika, że o tym, czy treść takiego warunku jest powszechnie zrozumiała, nie decyduje jedynie poprawność językowa zawierającego warunek sformułowania. Sąd Apelacyjny zaś ocenił, że postanowienia umowne w przedmiocie różnic kursowych, które wpływają na wysokość raty kredytu, skutkują tym, że do pozwanego należy wyłącznie ustalenie w tym zakresie, co przekłada się na dochód banku zwiększający dodatkowo koszty kredytu dla klienta, co w konsekwencji prowadzi do tego, że konsument nie jest w stanie samodzielnie wyliczyć całkowitego kosztu, jaki musi ponieść na jego spłatę. W tym mechanizmie Sąd dostrzegł sprzeczność postanowienia z dobrymi obyczajami i rażące naruszenie interesów konsumenta, który nie ma nawet możliwości uprzedniej oceny własnej sytuacji, w tym wysokości wymagalnych rat kredytu i jest zdany wyłącznie na arbitralne decyzje banku. Wobec tego stanowiska brak jest zastrzeżeń, a skoro postanowienia te dotyczą głównego przedmiotu umowy, to ich skuteczne zakwestionowanie prowadzi do orzeczonej nieważności umowy – „ustalenia nieistnienia stosunku prawnego” (zob. wyrok SN z 9 maja 2019 r., I CSK 242/18; wyrok SN z 4 kwietnia 2019 r., III CSK

159/17; wyrok TSUE z 14 marca 2019 r., C-118/17, Zsuzsanna Dunai przeciwko ERSTE Bank Hungary Zrt., Zbiór orzeczeń 2019, poz. 207; wyrok TSUE z 20 września 2018 r., EOS KSI Slovensko s.r.o. przeciwko Jánowi Dankowi i Margicie Dankovej, C-448/17, Zbiór orzeczeń 2018, poz. 745; wyrok TSUE z 20 września 2018 r., C-51/17, OTP Bank Nyrt. i OTP Faktoring Követeléskezelő Zrt przeciwko Teréz Ilyés i Emil Kiss, Zbiór orzeczeń 2018, poz. 750; wyrok TSUE z 20 września 2017 r., Ruxandra Paula Andriciuc i in. przeciwko Banca Românească SA, C-186/16, Zbiór orzeczeń 2017, poz. 703; wyrok TSUE z 30 kwietnia 2014 r., Árpád Kásler i Hajnalka Káslerné Rábai przeciwko OTP Jelzálogbank Zrt, C-26/13, Zbiór orzeczeń 2014, poz. 282). Skutkuje to z kolei tym, że przedstawione problemy dotyczące abuzywności postanowień umownych pozostają bez wpływu na rozstrzygnięcie, skoro bez wątpienia doszło do naruszenia zasady swobody umów. Skarżący nie wykazał też zasadności wniosku dotyczącego problematyki dotyczącej porządku prawnego w Polsce oraz w Unii Europejskiej, zasady proporcjonalności, równości i pewności prawa, ponieważ również w ramach tego porządku prawnego arbitralność decydowania przez jedną wysoce sprofesjonalizowaną stronę umowy o głównym świadczeniu drugiej i słabszej strony umowy skutkowałaby naruszeniem zasady swobody umów i nieważnością czynności prawnej.

Wobec powyższego, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji.